

Ha‘akolea

He mau makahiki aku nui, ua noho ke akua wahine aloha ‘o Kāmeha‘ikana, ‘o ia ka wahine a ke akua lani ‘o Wākea, i ke ana o Kaualehu. Aia kēia ana ma kekahi ‘ao‘ao o ke awāwa ‘o Ha‘ikū. I kekahi lā, ua holo ‘o ia ma ka ‘ao‘ao kai o ke ahupua‘a ‘o He‘eia. Ua holo ‘o ia i Kealohi ma He‘eia Kea e lawai‘a. ‘O kekahi kuleana a ka wahine i ka wā kahiko, ‘o ia ho‘i, ka hō‘ili ‘ana i nā mea ‘ai ma ka lihi o ke kai a me nā kahawai. Ua hō‘ili mai ‘o Kāmeha‘ikana i nā limu ‘ono ma ka lihi o ke kahakai a hele nō ho‘i ‘o ia ma ke kai pāpa‘u e ‘ohi i ka limu e ulu a‘e ana ma ka hāpapa. E ‘ike maka nō ho‘i ‘o ia i nā pāpa‘i, no laila, ua hō‘ili pū ‘o ia i nā pāpa‘i. Hū ka ‘ono o kēia mau mea ‘ai mai ke kai.

Ke pau ka hō‘ili ‘ia ‘ana o ka mea ‘ai, ua ho‘okomo ‘o Kāmeha‘ikana i ua mau mea nei i loko o ka ipu i pa‘a ‘ia ma kona kīkala me ka pōhuehue. Ua hele ‘o ia i uka o ke ahupua‘a ‘o He‘eia i ‘Ioleka‘a. Ma ‘ane‘i nō e kahekahe ana ke kahawai ‘o Ha‘ikū a ma lalo iho o ia kahawai, ‘o ia nō ka punawai ‘o Ha‘akolea. He wahi punawai kēia ma kēia wahi ‘āina nei. Ua holoi ‘o Kāmeha‘ikana i kāna mau mea ‘ai me ka wai o ka punawai. ‘Oiai ‘o ia e holoi ‘ia ana ka mea ‘ai, ua holoi ‘ia ke kai, nā pōhaku li‘ili‘i, a me ke one. I kā Kāmeha‘ikana holoi ‘ana, ua pakele nā pāpa‘i a ha‘alele, ua ho‘oulu ‘ia ka limu ma ka punawai. A, ua haki nō ho‘i kekahi ‘āpana o ka pōhuehue. I kēia lā, hiki iā ‘oe ke ‘ike i ka pōhuehue, he pua poni a ‘ākala me nā lau ‘ōma‘oma‘o, e ulu a‘e ana ma ka lihi o ka punawai.

